

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 20/15
V Luxemburgu 26. februára 2015

Rozsudok vo veci C-472/13
Andre Lawrence Shepherd / Bundesrepublik Deutschland

Súdny dvor spresňuje podmienky, za ktorých možno dezertérovi pochádzajúcemu z tretieho štátu poskytnúť azyl v Európskej únii

V auguste 2008 požiadal americký vojak Andre Shepherd o azyl v Nemecku. V apríli 2007, po tom, čo dostal druhý povolávací rozkaz na misiu v Iraku, opustil svoju jednotku, ktorá mala v Nemecku základňu. Pán Shepherd usúdil, že sa už nemôže zúčastňovať na vojne, ktorú považoval za nezákonnú, ani na vojnových zločinoch, ktoré sa podľa neho v Iraku páchali. Počas svojej prvej misie v Iraku v blízkosti mesta Tikrít od septembra 2004 do februára 2005 sa priamo nezúčastňoval ani na vojenských akciách, ani na bojoch, ale ako mechanik pracoval na údržbe vrtuľníkov. Po návrate z tejto misie si predĺžil trvanie zmluvy v americkej armáde, do ktorej vstúpil v decembri 2003 na pôvodné obdobie pätnástich mesiacov. Na podporu svojej žiadosti o azyl pán Shepherd tvrdí, že pre jeho dezerciu mu hrozí trestné stíhanie. Navyše dezercia vzhľadom na to, že z amerického pohľadu je závažným trestným činom, ovplyvňuje jeho život, pretože je pre ňu vo svojej krajine vystavený sociálnemu odmietnutiu.

Keďže Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov) jeho žiadosť o azyl zamietol, pán Shepherd podal na Bayrisches Verwaltungsgericht München (Bavorský správny súd v Mníchove) návrh na zrušenie tohto rozhodnutia a na to, aby mu bolo priznané postavenie utečenca. Tento súd žiada Súdny dvor o výklad **európskej smernice o postavení utečenca**¹.

Podľa tejto smernice možno štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských alebo národnostných dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, za určitých podmienok priznať postavenie utečenca. Smernica okrem iného definuje okolnosti, ktoré umožňujú posúdiť určité činy ako činy prenasledovania.

Podľa smernice teda činy prenasledovania môžu okrem iného nadobúdať formu „stíhania alebo potrestania kvôli odmietnutiu vykonania vojenskej služby v čase konfliktu tam, kde vykonávanie vojenskej služby by znamenalo [trestné] činy“².

Svojím rozsudkom z dnešného dňa **Súdny dvor rozhodol, že**

- **ochrana upravená pre takýto prípad sa vzťahuje na všetkých príslušníkov ozbrojených síl vrátane logistického alebo podporného personálu,**
- **sa vzťahuje na situáciu, v ktorej by vykonávaná vojenská služba sama osebe v určitom konflikte predpokladala spáchanie vojnových zločinov, vrátane situácií, v ktorých by sa žiadateľ o postavenie utečenca zúčastňoval na spáchaní takýchto zločinov len nepriamo, pokiaľ by výkonom svojich funkcií s primeranou pravdepodobnosťou poskytol nevyhnutnú podporu na ich prípravu alebo vykonanie,**

¹ Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96).

² Článok 9 ods. 2 písm. e) smernice.

- sa vzťahuje **nielen na situácie, v ktorých je preukázané, že vojnové zločiny už boli spáchané** alebo že môžu patriť do pôsobnosti Medzinárodného trestného súdu, ale aj na situácie, v ktorých je žiadateľ o postavenie utečenca schopný preukázať, že je **vysoko pravdepodobné**, že takéto zločiny budú spáchané,
- **posúdenie skutkových okolností**, ktoré prináleží výlučne vnútroštátnym orgánom s možnosťou preskúmania súdom a ktoré je potrebné na zhodnotenie situácie predmetnej služby, **sa musí zakladať na súhrne indícií spôsobilom** s prihliadnutím na všetky predmetné okolnosti (najmä na relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu v čase rozhodovania o žiadosti, ako aj na individuálne postavenie a osobnú situáciu žiadateľa), **preukázať, že zo situácie služby vyplýva pravdepodobnosť uskutočnenia uvádzaných vojnových zločinov**,
- **okolnosti, že na jednej strane k vojenskému zásahu došlo na základe mandátu Bezpečnostnej rady Organizácie spojených národov alebo na základe spoločného súhlasu medzinárodného spoločenstva a že na druhej strane štát alebo štáty, ktoré vedú operácie, postihujú vojnové zločiny, treba pri posúdení, ktoré prináleží vnútroštátnym orgánom, zohľadniť³,**
- **odmietnutie vykonania vojenskej služby musí predstavovať jediný prostriedok umožňujúci žiadateľovi o postavenie utečenca vyhnúť sa účasti na namietaných vojnových zločinoch⁴, a preto pokiaľ žiadateľ nevyužil postup smerujúci k priznaniu postavenia osoby, ktorá odopiera výkon vojenskej služby pre výhradu vo svedomí, takáto okolnosť vylučuje akúkoľvek ochranu na základe tu skúmaného ustanovenia s výnimkou prípadu, že uvedený žiadateľ preukáže, že vo svojej konkrétnej situácii nemá žiadnu možnosť využiť postup takejto povahy.**

Za predpokladu, že nie je preukázané, že služba, ktorú pán Shepherd odmietol vykonať, by predpokladala spáchanie vojnových zločinov, Verwaltungsgericht tiež žiada Súdny dvor o spresnenie podmienok, za akých vzniká právo na ochranu upravenú smernicou v dvoch iných prípadoch. Podľa smernice totiž **činy prenasledovania môžu existovať, pokiaľ orgány verejnej moci prijímajú diskriminačné alebo neúmerné akty⁵.**

Vo vzťahu k týmto dvom iným prípadom Súdny dvor rozhodol, že za takých okolností, aké sú vo veci samej, **sa nezdá, že opatrenia, ktorým by bol vystavený príslušník ozbrojených síl z dôvodu, že odmietol vykonávať svoju službu, konkrétne uloženie trestu odňatia slobody⁶ alebo prepustenie z armády, by mohli byť z hľadiska legitímneho výkonu práva dotknutého štátu udržiavať ozbrojené sily považované za natoľko neúmerné alebo diskriminačné, že by patrili medzi činy prenasledovania**, ktoré sú uvedené v smernici. Vnútroštátnym orgánom však prináleží, aby túto okolnosť preverili.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

³ Súdny dvor uvádza, že ozbrojený zásah vedený na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady v **zásade zaručuje**, že v tejto súvislosti **nebudú spáchané vojnové zločiny**, že v zásade to rovnako platí, pokiaľ ide o akciu, vo vzťahu ku ktorej existuje medzinárodný spoločný súhlas. Navyše skutočnosť, že v právnom poriadku týchto štátov existujú právne predpisy trestajúce vojnové zločiny a súdy zabezpečujúce ich účinný postih, **vedie k malej hodnovernosti tvrdenia, že vojak jedného z týchto štátov by mohol byť privedený k spáchaniu takýchto zločinov.**

⁴ V tejto súvislosti musí posúdenie, ktoré majú vykonať vnútroštátne orgány, zohľadniť skutočnosť, že v tomto prípade sa pán Shepherd nielenže **dobrovoľne zaviazal** do služby v ozbrojených silách, hoci už boli zapojené do konfliktu v Iraku, ale navyše si v týchto ozbrojených silách po tom, čo v rámci nich absolvoval svoj prvý pobyt v Iraku, **obnovil svoj záväzok.**

⁵ Článok 9 ods. 2 písm. b) a c) smernice.

⁶ Zdá sa, že pánovi Shepherdovi hrozí trest odňatia slobody za dezerciu s dĺžkou od 100 dní do pätnástich mesiacov, ktorý môže dokonca dosiahnuť až päť rokov.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „Europe by Satellite“ ☎ (+32) 2 2964106